TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) NUTARTIS

2005 m. gruodžio 1 d.*

Byloje C-447/04

dėl Insbruko (Austrija) *Landesgericht* 2004 m. rugsėjo 30 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2004 m. spalio 27 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Autohaus Ostermann GmbH

prieš

VAV Versicherungs AG,

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas C. W. A. Timmermans (pranešėjas), teisėjai R. Schintgen, R. Silva de Lapuerta, G. Arestis ir J. Klučka,

* Proceso kalba: vokiečių.

generalinis advokatas P. Léger,
kancleris R. Grass,

prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusį teismą informavęs, kad ketina priimti motyvuotą nutartį pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 104 straipsnio 3 dalies antrąją pastraipą,

pasiūlęs Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnyje numatytiems suinteresuotiems asmenims pateikti savo pastabas šiuo aspektu,

išklausęs generalinį advokatą,

priima šią

Nutartį

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2000 m. gegužės 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/26/EB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu, suderinimo, ir iš dalies keičiančios Tarybos direktyvas 73/239/EEB ir 88/357/EEB (Ketvirtoji transporto priemonių draudimo direktyva) (OL L 181, p. 65) 4 straipsnio 6 dalies išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant bylą tarp *Autohaus Ostermann GmbH*, ieškovės pagrindinėje byloje (toliau – ieškovės), ir *VAV Versicherungs AG*, atsakovės pagrindinėje byloje (toliau – atsakovė), dėl procedūros, susijusios su eismo įvykių padarinių sureguliavimu, išlaidų.

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisė

3 Pagal Direktyvos 2000/26 aštuonioliktą konstatuojamąją dalį:

„Be garantijos, kad draudimo įmonė turėtų atstovą valstybėje, kurioje nuolat gyvena žalą patyrusi šalis, tikslinga užtikrinti ir konkrečią žalą patyrusios šalies teisę, kad jos žalos sureguliavimas būtų atliekamas nedelsiant; todėl būtina nacionalinėje teisėje numatyti atitinkamas veiksmingas ir sistemingas pinigines baudas ar tolygias administracines nuobaudas – pavyzdžiui, uždraudimą atlikti tam tikrus veiksmus, taikomą kartu su administracinėmis baudomis, reguliarias ataskaitas priežiūros institucijoms, patikrinimą vietoje, skelbimus nacionaliniame oficialiame leidinyje ir spaudoje, įmonės veiklos sustabdymą (draudimą tam tikrą laiką sudaryti naujas sutartis), specialaus priežiūros institucijų atstovo, įpareigoto stebėti, kad veikla būtų vykdoma pagal draudimo įstatymus, paskyrimą, leidimo užsiimti šios rūšies veikla atėmimą, sankcijų direktoriams ir vadovaujančiajam personalui taikymą, – kurios būtų taikomos, jeigu draudimo įmonė arba jos atstovas nesilaikytų įpareigojimo per pagrįstą laikotarpį pateikti žalos atlyginimo pasiūlymą; tai neturėtų trukdyti taikyti

kokią nors kitą tikslinga laikomą priemonę, ypač pagal priežiūros įstatymus; tačiau reikalaujama, kad atsakomybė, patirta žala ar sužeidimas nebūtų ginčijami, ir kad draudimo įmonė galėtų per nustatytą laiką pateikti motyvuotą pasiūlymą; motyvuotas žalos atlyginimo pasiūlymas turi būti pateiktas raštu ir jame turi būti nurodytas pagrindas, kuriuo įvertinta atsakomybė ir patirta žala."

4 Direktyvos 2000/26 1 straipsnyje „Taikymo sritis" numatyta:

„1. Šios direktyvos tikslas – nustatyti specialias nuostatas, taikomas žalą patyrusioms šalims, kurioms turi būti išmokėtas atlyginimas už nuostolius ar sužalojimus, patirtus autoavarijose, kurios įvyko ne toje valstybėje narėje, kurioje nuolat gyvena žalą patyrusi šalis, ir kurie buvo sukelti transporto priemonėmis, kurios yra apdraustos ir kurių įprastinė buvimo vieta yra kurioje nors valstybėje narėje.

<...>

2. 4 ir 6 straipsniai taikomi tik autoavarijoms, sukeltoms transporto priemone:

a) kurią apdraudė draudimo įmonės įstaiga, esanti ne toje valstybėje narėje, kurioje nuolat gyvena žalą patyrusi šalis, o kurioje nors kitoje valstybėje narėje; ir

b) kurios įprastinė buvimo vieta yra ne toje valstybėje narėje, kurioje nuolat gyvena žalą patyrusi šalis, o kurioje nors kitoje valstybėje narėje.

<...>"

5 Pagal Direktyvos 2000/26 4 straipsnį „Atstovai žalų sureguliavimo reikalams" numatyta:

„<...>

6. Valstybės narės turi numatyti prievolę, paremtą atitinkamomis veiksmingomis ir sistemingomis piniginėmis baudomis arba lygiavertėmis administracinėmis nuobaudomis, pagal kurią per tris mėnesius nuo tos dienos, kai žalą patyrusi šalis tiesiogiai autoavariją sukėlusio asmens draudimo įmonei arba jos atstovui žalų sureguliavimo reikalams pateikė reikalavimą atlyginti žalą:

a) už autoavariją atsakingo asmens draudimo įmonė arba jos atstovas žalų sureguliavimo reikalams pateiktų motyvuotą žalos atlyginimo pasiūlymą, jeigu atsakomybė nėra ginčijama ir žala yra apskaičiuota; arba

b) draudimo įmonė, kuriai adresuotas reikalavimas atlyginti žalą, arba jos atstovas žalų sureguliavimo reikalams pateiktų pagrįstą atsakymą į visus reikalavimo punktus, jeigu atsakomybė yra neigiama arba nėra aiškiai nustatyta, arba jeigu žala nėra visiškai apskaičiuota.

Valstybės narės priima nuostatas, kurios užtikrintų, kad jeigu per tris mėnesius nepateikiamas joks pasiūlymas, būtų mokamos palūkanos nuo žalos atlyginimo sumos, kurią žalą patyrusiai šaliai pasiūlo draudimo įmonė arba priteisia teismas.

<...>" (Pataisytas vertimas)

6 Direktyvos 2000/26 10 straipsnio „Įgyvendinimas" 4 dalis nurodo:

„Pagal Sutartį valstybės narės gali išlaikyti jau priimtas arba priimti naujas nuostatas, kurios žalą patyrusiai šaliai yra palankesnės už tas, kurios yra būtinos, kad būtų laikomasi šios direktyvos."

Nacionalinė teisė

7 1994 m. rugpjūčio 19 d. Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės įstatymo (Kraftfahrzeug-Haftpflichtversicherungsgesetz, BGBl., 651/1994, redakcija

su daliniais pakeitimais, paskelbtas BGBl. I, 11/2002, toliau – KHVG), 29a straipsnis numato:

„1) Draudikas arba jo atstovas žalos, nurodytos pagal Draudimo priežiūros įstatymo (*Versicherungsaufsichtsgesetz*) 12a straipsnį, sureguliavimo reikalams per tris mėnesius nuo pranešimo apie patirtą žalą dienos pateikia žalą patyrusiai šaliai žalos atlyginimo pasiūlymą, jei nei atsakomybė, nei atlyginimo dydis neginčijami.

2) Jei draudikas arba jo atstovas žalos sureguliavimo reikalams ginčija pareigą mokėti žalos atlyginimą arba jei per 1 dalyje nustatytą terminą nebaigti būtini tyrimai dėl pareigos atlyginti žalą, jis privalo iki 1 dalyje nustatyto termino pabaigos tai raštu paaiškinti žalą patyrusiam asmeniui.

<...>

4) Jei draudikas arba jo atstovas žalos sureguliavimo reikalams nevykdo 1 ir 2 dalyje numatytų savo pareigų, žalą patyręs asmuo turi teisę reikalauti palūkanų nuo 1 dalyje nustatyto termino pasibaigimo dienos."

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

8 2004 m. vasario 3 d. Insbruko apylinkėje įvyko eismo įvykis, susidūrus dviem Austrijoje įregistruotiems automobiliams. Vieno iš šių automobilių savininkas pateikė remontuoti savo automobilį ieškovei, kuri perėmė jo teises atsakovės atžvilgiu. Pastaroji yra draudimo įmonė, kurios būstinė Vienoje.

9 Ieškovės atstovas 2004 m. vasario 19 d. laišku pareikalavo, kad atsakovė iki 2004 m. kovo 2 d. sumokėtų įvairias sumas, t. y. 2 206,39 EUR remonto išlaidų, 156 EUR ekspertizės išlaidų, 36 EUR papildomų su eismo įvykiu susijusių išlaidų ir ieškovės atstovo išlaidas.

10 Atsakovei per nustatytą terminą nesureagavus, 2004 m. kovo 19 d. Insbruko *Bezirksgericht*, remdamasis ieškovės pareiškimu, priėmė nurodymą sumokėti 2 407,39 EUR sumą ir nuo 2004 m. kovo 2 d. skaičiuojamas 5,5 % palūkanas. Šis nurodymas sumokėti 2004 m. kovo 23 d. buvo įteiktas atsakovei, kuri prieš kelias dienas jau buvo nurodžiusi pervesti į ieškovės atstovo sąskaitą visą pagrindinę sumą; ši suma į minėtą sąskaitą buvo pervesta 2004 m. kovo 24 dieną.

11 Atsakovei sumokėjus pagrindinę sumą, Insbruko *Bezirksgericht* turėjo išspręsti tik bylinėjimosi išlaidų klausimą. Šis teismas 2004 m. birželio 18 d. sprendimu priteisė 531,01 EUR bylinėjimosi išlaidų iš atsakovės, sprendimą pagrįsdamas tuo, kad pagal

nusistovėjusią teismų praktiką draudikams civilinės atsakomybės srityje numatytas pagrįstas 10–14 kalendorinių dienų terminas sureguliuoti žalą, t. y. terminas, per kurį ieškovė gali tikėtis gauti iš draudimo įmonės žalos atlyginimą, jei reikalavimas peržiūrėtas įprasta tvarka. Minėtas teismas atmetė atsakovės pareikštą prieštaravimą, pagrįstą tuo, kad KHVG 29a straipsnio 1 dalyje numatytas trijų mėnesių terminas žalai sureguliuoti.

12 Atsakovė pareiškė apeliacinį skundą Insbruko *Landesgericht*. Ji prašė pakeisti Insbruko *Bezirksgericht* sprendimą, nurodant, kad iš ieškovės priteisiama 404,02 EUR bylinėjimosi išlaidų. Neįvykdžius šio prašymo, ji prašė minėtą sprendimą panaikinti.

13 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas aiškina, kad Civilinio proceso kodekso (*Zivilprozessordnung*, toliau – ZPO) 41 ir tolesni straipsniai iš esmės nustato bylinėjimosi išlaidų priteisimo bylą laimėjusiai šaliai principą, t. y. bylą pralaimėjusi šalis privalo atlyginti bylą laimėjusios šalies bylinėjimosi išlaidas. Tačiau pagal ZPO 45 straipsnį ieškovas, net jei jo ieškinys pagrįstas, privalo padengti atsakovo bylinėjimosi išlaidas, jei pastarasis savo elgesiu neišprovokavo ieškinio ir nedelsdamas pripažino ieškinyje pareikštas pretenzijas.

14 Anot prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo, jei atsakovės teiginys, kad pagal Direktyvos 2000/26 4 straipsnio 6 dalį draudikui bet kuriuo atveju numatytas trijų mėnesių terminas išnagrinėti reikalavimą, yra teisingas, pagal ZPO 45 straipsnį ieškovė privalo atlyginti bylinėjimosi išlaidas. Priešingu atveju, jei

teisingas ieškovės tvirtinimas, jog pagal minėtas šios direktyvos nuostatas žalą patyręs asmuo turi teisę reikalauti, kad jo pretenzijos būtų patenkintos anksčiau, ir nustatyti draudimo įmonei pagrįstą trumpesnį nei minėtą trijų mėnesių mokėjimo terminą, manytina, kad atsakovė išprovokavo ieškinį, ir todėl privalo atlyginti bylinėjimosi išlaidas.

15 Šiomis aplinkybėmis Insbruko *Landesgericht* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar pagal Direktyvos 2000/26 <...> 4 straipsnio 6 dalį draudimo įmonė, kuriai pateiktas reikalavimas atlyginti žalą, visada, net ir esant paprastoms teisinėms ir faktinėms aplinkybėms, turi trijų mėnesių terminą išnagrinėti reikalavimą, ar tai yra tik su pareikalavimu susijusi nuostata, kuri nedraudžia pareikšti ieškinį draudimo įmonei anksčiau, nustačius pagrįstą trumpesnį nei trijų mėnesių mokėjimo terminą?“

Dėl prejudicinio klausimo

16 Teisingumo Teismas, atsižvelgdamas į tai, jo kad jo atsakymas į pateiktą klausimą nekelia jokių pagrįstų abejonių, pagal Procedūros reglamento 104 straipsnio 3 dalies antrąją pastraipą pranešė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, kad klausimą spręs motyvuota nutartimi, ir pasiūlė Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnyje nurodytiems asmenims pateikti šiuo klausimu savo pastabas.

17 Suinteresuotieji asmenys nepateikė jokių pastabų.

18 Pirmiausiai Austrijos vyriausybė abejoja, ar pateiktas klausimas patenka į Teisingumo Teismo kompetenciją. Pagal Direktyvos 2000/26 1 straipsnio 1 dalį ši direktyva taikoma žalai, patirtai eismo įvykiuose, įvykusiuose ne toje valstybėje narėje, kurioje nuolat gyvena žalą patyrusi šalis. Tačiau pagrindinės bylos faktinės aplinkybės susijusios tik su Austrija.

19 Šiuo aspektu primintina, kad, kaip matyti iš sprendimo pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą, Austrijos įstatymų leidėjas, perkeldamas Direktyvą 2000/26 į nacionalinę teisę, nusprendė vienodai traktuoti grynai nacionalines ir su direktyva susijusias aplinkybes.

20 Teisingumo Teismas ne kartą pareiškė, kad yra kompetentingas priimti prejudicinius sprendimus dėl Bendrijos nuostatų tais atvejais, kai pagrindinės bylos aplinkybėmis Bendrijos teisė netaikoma, tačiau šios Bendrijos teisės nuostatos tampa taikytinos remiantis nacionaline teise (kalbant konkrečiai, žr. 2005 m. kovo 17 d. Sprendimo *Feron*, C-170/03, Rink. p. I-2299, 11 punktą ir minėtą Teisingumo Teismo praktiką).

21 Taigi galima atsakyti į pateiktą klausimą.

22 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Direktyvos 2000/26 4 straipsnio 6 dalis draudžia nacionalinės teisės normą, pagal kurią žalą patyrusi šalis, nustačiusi pagrįstą trumpesnį nei šioje nuostatoje numatytą trijų mėnesių mokėjimo terminą, gali draudimo įmonei pareikšti ieškinį.

23 Atsakovė mano, kad į pateiktą klausimą reikia atsakyti teigiamai, o ieškovė, Austrijos ir Vokietijos vyriausybės bei Europos Bendrijų Komisija mano priešingai.

24 Šiuo aspektu konstatuotina, kad Direktyvos 2000/26 4 straipsnio 6 dalies tikslas yra ne nustatyti draudikui pagrįstą terminą sureguliuoti žalą, kaip mano atsakovė, o, kaip matyti iš šios direktyvos aštuonioliktos konstatuojamosios dalies, užtikrinti konkrečią žalą patyrusios šalies teisę, kad jos žala būtų sureguliuota nedelsiant.

25 Šis tikslas sutampa su nukentėjusiųjų apsaugos tikslu, kuriuo pagrįstos Direktyva 2000/26, taip pat šį tikslą iškeliančia savo aštuonioliktoje konstatuojamojoje dalyje, papildomos direktyvos, t. y. 1972 m. balandžio 24 d. Tarybos direktyva 72/166/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu ir privalomojo tokios atsakomybės draudimo įgyvendinimu, suderinimo (OL L 103, p. 1) ir 1983 m. gruodžio 30 d. Antroji Tarybos direktyva 84/5/EEB (OL L 8, 1984, p. 17) bei 1990 m. gegužės 14 d. Trečioji Tarybos direktyva 90/232/EEB (OL L 129, p. 33), abi dėl valstybių narių teisės aktų, susijusių su motorinių transporto priemonių valdytojų

civilinės atsakomybės draudimu, suderinimo (šiuo aspektu žr. 1996 m. kovo 28 d. Sprendimo *Ruiz Bernáldez*, C-129/94, Rink. p. I-1829, 18 punktą ir 2005 m. birželio 30 d. Sprendimo *Candolin ir kt.*, C-537/03, Rink. p. I-5753, 18 punktą).

26 Direktyvos 2000/26 4 straipsnio 6 dalyje numatyto trijų mėnesių termino aiškinimas, kad žalą patyrusi šalis neturi jokios galimybės, net ir esant paprastoms teisinėms ir faktinėms aplinkybėms, reikalauti sureguliuoti jos patirtą žalą prieš pasibaigiant minėtam terminui, neatitiktų žalą patyrusios šalies apsaugos tikslo.

27 Be to, išaiškinimas, kad Direktyvos 2000/26 4 straipsnio 6 dalis draudžia nacionalinės teisės normą, pagal kurią žalą patyrusi šalis gali reikalauti žalos atlyginimo per pagrįstą trumpesnį nei minėtą trijų mėnesių mokėjimo terminą, prieštarautų šios direktyvos 10 straipsnio 4 daliai, kuri numato, kad pagal EB sutartį valstybės narės gali išlaikyti jau priimtas arba priimti naujas nuostatas, kurios žalą patyrusiai šaliai yra palankesnės už tas, kurios yra būtinos, kad būtų laikomasi Direktyvos 2000/26.

28 Šiomis aplinkybėmis į pateiktą klausimą atsakytina, kad Direktyvos 2000/26 4 straipsnio 6 dalis aiškintina taip: ši nuostata nedraudžia nacionalinės teisės normos, pagal kurią žalą patyrusi šalis, nustačiusi pagrįstą trumpesnį nei šioje nuostatoje numatytą trijų mėnesių mokėjimo terminą, gali draudimo įmonei pareikšti ieškinį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

29 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų

klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

2000 m. gegužės 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/26/EB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu, suderinimo, ir iš dalies keičiančios Tarybos direktyvas 73/239/EEB ir 88/357/EEB (Ketvirtoji transporto priemonių draudimo direktyva) 4 straipsnio 6 dalis aiškintina taip: ši nuostata nedraudžia nacionalinės teisės normos, pagal kurią žalą patyrusi šalis, nustačiusi pagrįstą trumpesnį nei šioje nuostatoje numatytą trijų mėnesių mokėjimo terminą, gali draudimo įmonei pareikšti ieškinį.

Parašai.